

**دگردیسی ساختاری بُن‌مایه‌ها و اشتقاقیات ذهنی – اجتماعی پدیده
«زبان» در نزد ویگوتسکی و ژان پیاژه**

دکتر وحید نژاد محمد* va_nejad77@yahoo.com

استادیار زبان و ادبیات فرانسه دانشگاه تبریز

واژگان کلیدی

*زبان

*ویگوتسکی

*پیاژه

*روانشناسی

*زبان‌شناسی

زبان و ابعاد اجتماعی هر یک جزء فاکتورهای رشد شناختی بشمار می‌آیند و فرهنگ نیز ابزارهای نمادین فرآیندهای رشد را فراهم می‌سازد. هویت‌های فرهنگی و ثبات آنها در بستر تاریخ و «زبان» شکل می‌گیرند. از اینرو بدیهی است که انسجام اجتماعی و هویت جمعی وابسته به زبان بوده و با تغییر شرایط تاریخی، هویت‌های فرهنگی و زبانی نیز دگرگون می‌شوند. در بحث شناسایی ساختار «زبان»، مکاتبی از قبیل فطری‌گرایی (چامسکی)، ساخت‌گرایی (ویگوتسکی)، رفتارگرایی (اسکینر)، ساخت‌گرایی شناختی (پیاژه) و غیره خودنمایی می‌کنند که هر یک بدنبال استنباط کارکرد ساختار زبان منطبق با تعاملات درونی، شناختی و اجتماعی فرد است. همانطور که ویگوتسکی رشد زبان را به پدیده‌ها و نظام اجتماعی مرتبط می‌کند، پیاژه نیز ظهور زبان را به مراحل مختلف رشد فکری کودک مرتبط کرده و دسترسی به آن را مشروط به عملکرد هوش و فعالیت‌های حسی و حرکتی می‌داند. از این منظر، از یک سو، تکامل ذهن و هوش به درک مساله و ماهیت زبان کمک کرده و از سوی دیگر ساختار زبان با ساختار اندیشه تلفیق یافته و زبان صورت درونی پیدا می‌کند. به بیان دیگر، پدیده زبان با ساختارهای ذهنی و اجتماعی مرتبط بوده و رفتارهای خود را منطبق با عملهای درونی و بیرونی شکل می‌دهد.